# GAZETA LWOWSKA.

W Sobotę Nro. 78 i 79. 17. Maia 1817.

## Wiadomości zagraniczne.

### Brazylii a.

Pisma publiczne donoszą z Bahii pod d. 6. Lutego, że Portugalski bryg Duque de Vitoria, i ieszcze inny okręt Portugalski z ładunkiem cukru, obadwa z Bahii do Lizbony przeznaczone, pierwszych dni Lutego niedaleko Bahii przez korsarzy powstańców Ameryki południowey zabranemi zostały. Dnia 19. Stycznia zawinął do Bahii okręt Hiszpański z Limy płynący, maiący na pokładzie indigo, koszenillę i dwa milliony piastrów, które to pieniądze wyładowal z boiaźni, aby przez powstańców na wysokości morskiey pod Bahiią krążących, zabranym nie był.

### Hiszpaniia.

Pisma publiczne donoszą, że według naynowszych wiadomości od morza środziemnego, zaszła w pobliskości Gibraltaru nieszczęsna kłotnia między przedniemi strażami woysk Angielskich i Hiszpańskich, w którey wielu Hiszpanow życie utraciło. Gubernator Hiszpański czyli Dowodca w Algesiras, który dla uśmierzenia tumultu przyspieszył, został zabitym. Przedsięwzięto natychmiast śledzenie, a dway żołnierze Angielscy, którzy byli głównymi podżegaczami tumultu, zostali w Gibraltarze na śmierć skazani i straceni.

Obwiesz zenie w Barcelonie pod dniem 9. Kwietnia wydane, objaśnia cokolwiek więcey spisek Jenerała Lacy. (*Obaczyć numer 76. gazety naszey.*) Jeneralny Kapitan Katalonii osądził był za rzecz potrzebną, pomienionego Jenerała dla nieostrożnych postępków iego do Barcelony powołać; Lacy atoli, zamiast posłuszeństwa urządził rzecz tak, że wybuchnął spisek pierwey iuż uknowany. Po zniweczeniu tego spisku udało mu się umknąć, ale go w pewnym domu wieyskim pod Barceloną wyśledzono i aresztowano. Jenerał Major Don Francisco Milans (nie Mileme) i zięć iego Comb, błąkaią się w górach i są śledzonymi. Aresztowano także pewnego Montvaleta, który ma bydź człowiekiem bardzo niebezpiecznym. Toż samo stało się z Kapitanem Moulinem, który odezwę buntowniczą wprawdzie pewnemu spiskowemu wyrwał, lecz o niey jeneralnemu Kapitanowi nie doniósł.

Gazeta Tuluzańska pisze o tym spisku co następuie: „Dnia 14go Kwietnia doniesiono Prefektowi Garumny Wyższey, że w Barcelonie spisek, do odebrania władzy Jego Katolicko-Królewskiey Mości zmierzaiący, wybuchnął, ale zupełnie zniweczonym został; że naczelnicy spisku Jenerałowie Lacy i Milans umknęli, i że pierwszego z szesnastu Officerami, którzy mu towarzyszyli, w pogranicznych górach aresztowano. Milans, którego śledzą, ma ieszcze tylko trzy lub cztery osób przy sobie, i zdaie się, że trudno iest, aby zdołał uyśdź ścigaiącym go ze wszystkich stron. Dobrze myślący Francuzi dowiedzą się z ukontentowaniem o tym skutku stałych środków, przedsięwziętych w sam czas przeciwko niesłychanemu spiskowi, który przeciw uświęconym prawom Potomka Henryka IVgo i przeciwko opiekuńczym zasadom prawości tronu, był wymierzonym.“

Jeneralny Kapitan Katalonii, Don Francisco Xavier de Castannos, wydał pod dniem 12stym Kwietnia poniższą odezwę względem tego spisku:

„Straszliwy spisek, uknowany iak się zdaie przez osoby rozmaitego stanu, a w który Jenerałowie Luis Lacy i D. Francisco Milans, co dawniey Oyczyznie znakomite usługi czynili, są wplątanymi, miał dnia 5go t. m. w nocy wybuchnąć. Celem tego spisku było obalenie Rządu, przywrócenie zniesioney Konstytucyi, i wydarcie mi władzy, którą mię Król obdarzył. Lecz dzielne środki, które przedsięwziąłem od chwili, gdzie mnie przez szczególnieyszą łaskę Opatrzności naypierwsze wiadomości o tym zamachu doszły, zniweczyły bezbożne plany buntowników. Winowaycy ze wszystkich stron ścigani, są iuż po naywiększey części aresztowani; nayusilnieysze śledzenia odkryią wkrótce współwinowayców. Slad w ślad ścigani są ci, którzy chwilowe schronienie w górach pozyskać mogli.“

„Wpośród bolesnych uczuć, które duszę moią w tych dniach żałoby zasmucały, doznawałem pociechy, widząc, iak obywatele Barcelońscy i na prowincyi mieszkaiący, nie tylko od wszelkiego udziału w planach sprzysiężonych uchylali się, lecz także sprawiedliwą niechęć okazywali, i z gorliwością przyczyniali się do wykonania rozkazów, które Zwierzchność w celu aresztowania i ścigania winowayców wydała. Nie mniey chwalebnem było postępowanie woyska i Dowodców iego. Wszystkie korpusy zachowywały karność nayścisleyszą; iedynie tylko dwie kompanije z batalionu lekkiey piechoty Tarragońskiey dały się drugiemu Dowodcy swoiemu, D. Jose Quer, pociągnąć i uwieśdź. Żaden inny Officer nie miał udziału w tym spisku, który tylko przez kilka godzin istniał,"

„Na tem to polegały bezrozumne nadzieie tych nieszczęśliwych, którzy pomimo wszelkiego wysilenia się swoiego, spokoyności publiczney ani na chwilę przerwać nie zdołali."

„Nie ma iuż naymnieyszey przyczyny do obawy. Naycelnieysze Władze prowincyjne ubiegały się w popieraniu rozporządzeń moich ku utrzymaniu spokoyności, porządku i służby Królewskiey. Z ukontentowaniem obwieszczam całą Prowincyę i woysko, że po odkryciu spisku i aresztowaniu lub ściganiu głównych onegoż sprawców, wcale żaden powód do niespokoyności nie pozostaie, a sprzysiężeni iedynie tylko oczekiwać maią kary, którą im prawa przeciwko podobnym zbrodniarzom ustanowione, według skutku processów iuż rozpoczętych i długo trwać nie mogących, wymierzą."

W Barcelonie dnia 12go Kwietnia 1817.
(Podpisano) Xawery Castannos.

Lacy iest rodem Irlandczyk. Milans pochodzi ze znakomitey rodziny Katalońskiey. Pierwszy służył przed ostatnią woyną, w którey się tak bardzo popisywał, w pułku Ultonia; drugi zaś w gwardyi Hiszpańskiey.

## Wielka Brytaniia.

Lubo się stan zdrowia Mowcy Izby Niższey polepszył, pisze iednakowoż sama nawet ministeryalna gazeta Londyńska Kuryer, że nie podpada żadney wątpliwości, iż urząd swóy złoży. Taż sama gazeta twierdzi o podobieństwie, iż mieysce iego P. Manners-Sutton zastąpi.

Dnia 19go Kwietnia ogłoszono drugi raport Wydziału skarbowego, który się iedynie tylko woyska tycze. Z iednego z załączonych do niego etatow pokazuie się, że tegoroczne zmnieyszenie woyska, około 48,000 ludzi wynosi, i że koszta, które w roku 1815 około 13 1/2 millionów, a w roku 1816, 8,700,000 funt. szterl. wynosiły, w roku teraźnieyszym na 7,700,000 funt. szt. (77,000,000 ZŁ.) zniżone zostały. Wydział wskazuie rożne części Departamentów woiennego i osadniczego, w którychby oszczędność zaprowadzić można; nie wdaie się iednak w szczegóły oneyże, i przestaie na poddaniu zdania swoiey w każdym przedmiocie roztrząśnieniu Parlamentu.

Z Londynu donoszą pod d. 26. Kwietnia co następuie: „Podczas, gdy okręt Adament, który tu przed kilku dniami zawinął, stał na kotwicy koło wyspy S. Heleny, wychodził Napoleon Bonaparte raz tylko na przechadzkę. Był ponury i zamyślony; miał na sobie stary przeszarzany surdut zielony (w którym na wyspę tę wysiadł) ze wytartemi iuż naramiennikami, trzygraniasty kapelusz na głowię; iedwabne czarne spodnie i pończochy. Niedawno postawiono około domu iego 14stu żołnierzy na straży, którzy podczas dnia stali w nieiakiey odległości, lecz wieczorem zbliżali się do siebie."

## Zjednoczone Niderlandy.

Santine, niegdyś odźwierny Bonapartego na wyspie S. Heleny, który z tamtąd powrócił do Londynu i wydał także wiadome pisemko: O obchodzeniu się z Napoleonem, przeieżdżał d. 15. Kwietnia przez Bruxellię, iadąc na Moguncyę i Monachium do Włoch. „Zdaie się (pisze iedna z gazet Niderlandzkich), że z kilkogodzinnego pobytu swoiego w Bruxelii korzystał dla rozmówienia się z pewnemi osobami, które szczególnieyszem przywiązaniem do przeszłego Pana iego celowały.

Według doniesień gazet Bruxelskich, przyiechał do Bruxelii (odesłany, iak wiadomo z wyspy S. Heleny) Polak Piątkowski.

## Francya.

Niektóre gazety Paryzkie zapewniaią, że Pani Regnault (małżonka Pana Regnault do Saint-Jean-d'Angely, przesiaduiącego teraz w Kraiach Zjednoczonych Stanów Ameryki północney) w zamku swoim Val pod Paryżem aresztowaną, i d. 15. Kwietnia zrana do więzienia Conciergerie zwanego zawiezioną została.

Poseł Francuzki przy Dworze Papiezkim

Hrabia Blacas, dawniey Minister Domu Królewskiego (a szczególnieysze łaski u Ludwika XVIIIgo maiący) przybył nadspodzianie do Paryża, był u Króla na śniadaniu i mieszka teraz w Tuilleryach. Sądzą iednakże, iż dla ukończenia układów z Dworem Papiezkim, ieszcze raz do Rzymu poiedzie.

Xiążę Dalberg otrzymał za znakomite usługi swoie, czyniene w przywróceniu dawnego porządku na Kongressie Wiedeńskim, nowy patent Xiążęcy i powiększenie herbu swoiego tarczą, liliiami ozdobioną. Pensyę, którą iako Kawaler Legii honorowey pobiera, odstąpił naystarszemu grenadyerowi gwardyi.

## Szwecya.

List od brzegow Elby niższey (zawarty w gazecie powszechney) donosi pod dniem 16. Kwietnia, co następuie: „Lubo się w Sztokolmie badania względem spisku ustawicznie i bardzo taiemnie odbywaią, nie aresztowano iednakowoż ieszcze żadney znakomitey osoby, i zdaie się, że ani rozciągłość, ani ważność spisku nie były tak wielkiemi, iak się z początku obawiano. Rodzina Króla z tronu złożonego nie należała do tego wcale, i nie miała o tem żadney wiadomości; a nieostrożne, raczey iako życzenie oświadczone słowa kilku młodzieńców rodu szlacheckiego, miały bydź iedynym powodem do badania, które z początku tak wielkie wrażenie w Szwecyi sprawiło, teraz się zaś zapewne tylko do tego przyczyni, aby na zbliżaiącym się Seymie władzę Królewską wzmocnić. Królewic Następca tronu miał przytem nową sposobność zapewnienia się o przychylności rozmaitych stanów, szczególniey zaś woyska. Liczne adressa i mowy, które do Królewica miano, a na które ón odpowiadał, nie zawieraią żadnych wyiaśnień, lecz ustawicznie tylko powszechne wspominanie tego wszystkiego, co ón dla Szwecyi uczynił (osobliwie poświęcenie wielkiego prywatnego maiątku iego) i zapewnienie o utrzymaniu prawey władzy. Cesarz Rossyyski, utrzymuiący z Królewicem Następcą tronu przyiacielską korrespondencyę, miał go także przy tey sposobności o swoim udziale i pomocy zapewnić. Dwór Rossyyski pracuie ciągle na stronę Szwecyi; osobliwie zaś stara się przyiacielskie stosunki między nią a Francyą skojarzyć. Za to zaś korzysta Szwecya ze swoich wciąż ieszcze znakomitych wpływów u Porty Ottomańskiey na rzecz Rossyi, osobliwie co do roszczeń Rossyyskich względem sprzyiania żeglugi na morzu czarnem i we wszystkich portach Tureckich. Dywan ma się przecież wciąż ieszcze temu opierać; nie chce on także uznać niepodległości wysp Jońskich, (na których niedawno znowu niespokoie zaszły). Ten ważny interes skłonił Dwor Angielski do zbliżenia się ku Rossyyskiemu, co się szczególniey z atten yi ku W. Xięciu Mikołaiowi pokazało. Ministerium Angielskie stara się także bardzo o to, aby się przy ważnych dla rękodzielni tameczných dostawach sukien dla woyska Rossyyskiego utrzymać, i wpływ Ameryki na morzu Baltyckiem przeważyć. Traktat handlowy między Szwecyą a Ameryką połnocną zawarty, został dnia 11go Lutego Senatowi Amerykańskiemu przełożonym, lecz nad nim przy zamkniętych drzwiach rosprawiano, i będą go aż do wymiany w sekrecie trzymać, ponieważ Angliia bardzo iest uważną na niego, osobliwie zaś na usiłowanie Rządu Amerykańskiego względem otrzymania posady na morzu Baltyckiem.“

## Niemcy.

Posłowie na Seymie Związku Niemieckiego zasiadaiący, przełożyli Dworom swoim do przeyrzenia i oświadczenia zdania, punktacyę względem zagranicznych stosunków Związku i poiedyńczych punktów, o które rzecz idzie, pod dniem 3. Marca ułożoną i szczególnie tylko loco dictaturae wydrukowaną. Przedmiot ten należy do organicznych ustaw Związku, których ustanowieniem i wyłuszczeniem iuż od sporego czasu się trudnią. Według planu, na który się w tey mierze zgodzono, wystąpi dopiero Związek Niemiecki iako ciało polityczne, i będzie się w tey właściwości rządzić; a iako bezpośredni skutek tego, okaże się potem wpływ iego do stosunków Państw Europeyskich, i możność czynienia dyplomatycznych układów i zawierania związków w imieniu Związku Niemieckiego. Skoro propozycye otrzymaią sankcyę Współczłonków Związku, wydanem będzie w Frankfórcie nad Menem oznaymienie o ustanowieniu Związku i Zgromadzenia związkowego, bezpośrednio do wszystkich Monarchów, iako też i do doczesnych Naczelników wolnych Państw Europeyskich i Amerykańskich, a nawet i do owych Monarchów, którzy z powodu Niemieckich Państw swoich oprócz tego są Współczłonkami Związku. To uroczyste oznaymienie posłanem będzie imieniem Związku ze strony Zgromadzenia związkowego tak do Rządów rozmaitych Państw Europeyskich, iako też do doczesnego Prezydenta Zjednoczonych Stanów Ameryki północney, a to według zwyczaiu

w ięzyku Niemieckim, w razie zaś potrzeby z dołączeniem Francuzkiego. Podpis tego aktu na bydź następuiący: Związek, Niemiecki, a imieniem iego Cesarsko-Austryacki prezyduiący Poseł na Zgromadzeniu związkowem. (La Confederation germanique, et en son nom le Ministre d'Autriche, Président de la Diète) Zgromadzenie związkowe będzie potem i Posłów z Państw zagranicznych u siebie przyymować, iak się to niegdyś na Seymach w Ratyzbonie podobnież działo. Posłowie zagraniczni przy Związku Niemieckim akredytować się maiący, będą się po przybyciu swoiem do Frankfortu naypierwey u prezyduiącego Posła Zgromadzenia związkowego z łaszać i iemu pełnomocnictwa swoie w oryginale i w kopii oddawać, on zaś ma o tem Zgromadzenie na posiedzeniu in pleno uwiadamiać i onemuż kopiie przekładać. Gdyby pełnomocnictwo nie w Niemieckim ięzyku ułożonem było, naówczas musiałoby doń tłómaczenie na ięzyk Niemiecki, Francuzki albo Łaciński bydź dołączone. Taż sama formalność ma także we wszystkich listach i odpowiedziach Zgromadzenia związkowego co do interessów zagranicznych bydź zachowywaną. Skoro Zgromadzenie związkowe w pełnomocnictwach wszystko w należytym porządku znaydzie, i tak we przyymie, ma Poseł zagraniczny zachowywać tę etykietę, ażeby każdemu Posłowi Współczłonków związkowych wstępną wizytę oddał, poczem znowu od nich wzaiemnie odwiedzonym będzie. Posłowi ze strony miasta Frankfortu przy Związku Niemieckim akredytowanemu, nadane będą też same prawa poselskie, iakie Posłom związkowym służą. Rosprawy Seymu z Posłami zagranicznymi będą się w ięzyku Niemieckim i Francuzkim, w ostatnim zaś razie, lub gdyby iakowego innego obcego ięzyka używano, zawsze z dołączeniem tłómaczenia Niemieckiego odprawiać, i podobnie też z obydwóch stron oświadczenia i noty pisać się będą. Poseł prezyduiący ma oraz na sobie obowiązek uwiadomienia Zgromadzenia związkowego o wszystkich ustnych i pisemnych świadczeniach Posłów zagranicznych.

List kupiecki z Lipska pod dniem 28mym Kwietnia pisany, zawiera co następuie: „Już przeszło ośm dni trwa iarmark, a ieszcze nie słyszano nic, tylko narzekania. Wszyscy przedawcy maią więcey towarów, iak nadziei pozbycia się onychże. Nie ieden mały przedawca utargował w ośmiu dniach ledwie 8 talarów. Cena sukna średniego gatunku spadła na sztuce o 2 do 3 talarów; spadła także i cena skor wyprawnych, a przecież nikt nie chce kupować. Pomimo tych utyskiwań zrobiono iednakże w pierwszym tygodniu znaczne interessa, lubo te ieszcze są dalekie od porównania z mnóstwem znayduiących się tu towarów. Dla tego też nikt nie chce i nie może kontentować się odbytem. Anglików iest tu mnóstwo; maią oni wiele towarów i sprzedaią bardzo tanio; nie można poiąć, iak mogą obstać przy cenach, iakie zakładaią. Jest tu także dosyć znaczna liczba Francuzów i Niderlandczyków; lecz zakupuiących, którzy właściwie kwiat Lipskich iarmarków stanowią, iesz ze bardzo brakuie. Rozumiemy tu pod tem Żydów z Królestwa Polskiego, z Galicyi i z Rossyi; iednakowoż otrzymaliśmy wiadomość, że ieszcze wielu zakupców żydowskich spodziewać się należy; możemy przeto mieć nadzieię, że tok interessów większey żywości nabędzie. Futra są drogie, ponieważ ich właśnie nie ma podostatkiem. Towary osadnicze utrzymuią się w tych samych cenach, w których dotychczas stały. Funt kawy kosztuie poiedynczo po 7 gr. i 2 feniki, do 8 gr. (Saskich); cukier 10 groszy. Saskie towary iedwabne ciągle się utrzymuią w cenie, a materye modne, iako też bombazyny, merynosy i t. d. ciągle są szukane a także i opłacane. Jednakowoż oszczędność, którą prawie we wszystkich domach zaprowadzono, bardzo iest widoczna, i wielce zmnieysza czynność handlową. Także i zimna, niestała pogoda, gdzie to śnieg, to szron, to deszcze padaią, ma szkodliwy wpływ na iarmark i na cenę żywności. Zakupuiący, którzy niegdyś po 8 dni i dłużey w Lipsku bawili, spieszą się teraz po trzech dniach znowu z powrotem, a także i z okolic, z których przed kilku laty iarmarki Lipskie odwiedzano, wielu zakupców nie widać. Grecy, iako też i Żydzi z Państwa Tureckiego, nie są tu teraz tak liczni, iak na nie iednym iarmarku bywali; a ponieważ także i kredyt wielu zakupców z powodu świeżych wstrząśnień w naynowszym handlu bardzo ograniczonym został, przeto działa wszystko szkodliwie przeciw szybkiemu biegowi interessów na teraźnieyszym jubilatkim iarmarku Lipskim. Zjeżdża się powoli wielu księgarzy z całych Niemiec do Lipska; spodziewaią się, że ta znakomita część iarmarku nie źle wypadnie. Zeszłego roku nie wielki był pokup na dzieła naukowe; naywięcey odbyto miały takie dzieła, które się na nowszych dzieiów woiennych, polityki, i Państw w ogólności tyczą, iako też i niektóre kalendarze (Almanach) Tak n. p. sprzedaie się prawie 600 exemplarzy Minerwy (u Fleischera w Lipsku).

Do tey gazety załączony iest 11ty numer Rozmaitości.